

קונטרס

עלבונה של תורה

א

היות שכעת יצא לאור קובץ בשם כרם ביבנה.
(משועלים קטנים המחבלים "בכרמים") ויש
שם מאמר מאת מגיד שיעור אחד

הר' א.א.ק. נ"י

בענין תיקון עירובין

והיות שהשיג שם על כמה גדולי האחרונים
ז"ל בסילופים ושקררים. לכן באנו להשיב על
ראשון ראשון וכו'

חברי הכוללים זכורו פאוק י"ו

ערש"ק פרשת בהעלותך תש"ס לפ"ק

במקום הקדמה

אנו מעתיקים משייכ כ"ק הגה"ק רשכבה"ג מסאטמר זצוק"ל בסוף קוני גי תשובות, וכן הוא בשו"ת דברי יואל וזליק אבל אי אפשר להשיב על כל דברי הבלים שאין להם סוף, וכל אשר עיניים לו ומבקש באמת בלבבו יבין במה שכתבתי בזה, ולמי שאין לו לב מבין או שאינו מבקש באמת לא יעילו לו כל אילו נביאות עכ"ל

באתי להשיב על ראשון ראשון ועל אחרון בדרך קצרה אשר גם דברינו הקצרים יספיקו לפני כל יודעי דת ודין לידע ולהבחין עם מי האמת והצדק.

מ"ש בענין מסורת העירוב בעיר דיש בה ס"ר, הנה כבר דנו בזה גדולי הפוסקים לגבי לתקן עירובין גם במקומות דה"י בה ס"ר וכדאי לסמוך עליהן אף שלא בשעת הדחק, וזה הוא ממש נורא ואיום הסילוף והשקר בענין זה. דהנה בסי' תיקון שבת דף ס"ד בתשו' מהגאון האמיתי מו"ה חיים ברלין ז"ל על דבר תיקון העירובין בעיר אדעס כתב בסוף התשובה להתיר התיקון העירובין שם. כתב עוד אחת אמרתי להעירו ולעוררו הן העיר אדעס הלא נודעת לרבתי עם ורוכלת עמים, ויכול היות ס"ר בוקעין בה ונקראת עיר של רבים בכל פרטיה במלא מובן המילה ואשר על כן אם יתן ה' ויצליח חפצו בידו להוציא הדבר ולתקן כל העיר שיהיו כשרים לטלטל בתוכה מהראוי להניח איזו שיור ברחוב אחד אשר בקצה העיר שלא יהא הרחוב ההוא בכלל העירוב ושיהא אסורים לטלטל בה כדין עיר של רבים שאין מערבין את כולה שלא תשכח תורת רה"ר וכוונדע עכ"ל. הרי התיר לתקן את העיר אדעס אף דהיו בוקעין בה ס"ר וכן התירו הגאון המהרש"ם וההרי בשמים ועוד את העיר ניו יורק כמובואר בספר ערוב והוצאה דהיו השאלה בדבר היתיר הטילטול בחלק מן העיר ונקרא צד המזרח, והגאונים הנ"ל התירו כיון דלא נמצא ס"ר בשום פעם תוך המבואות במזרח העיר שדנו עליהם אף דהעיר עצמה ה"י קרוב לשני מליון אנשים, אבל תוך המבואות לא נמצא ס"ר להיות אתי רבים ומבטלין המחיצה שנעשה בידי

שמים. (וא"כ גם כאן בבורו פארק לא נמצא תוך המבואות ס"ר במקום שנעשו תיקון העירוב) וכן התיר בשו"ת תירוש ויצהר בסי' ע"ג לגבי עיר ניו יורק שהיו בו יותר מס"ר, וז"ל שם ובענין שטענו הרבנים שברחוב בראדוואי יש ס"ר דהוי רה"ר והשיבו המתירים הא אין לו דין מפולש וכו' עכ"ל, הרי שהיתיר ראש הרבנים מועד הרבנים בוורשא לתקן עירוב בעיר ניו יורק עיר דיש בה כמה פעמים ס"ר. וכך כתב הדברי מלכיאל בח"ד ס"ג וז"ל נהגו לערב בכרכים גדולים מאוד ולא חששו למה שיש שם ס"ר כיון שאין שם רה"ר מפולש כנ"ל, וגם כי הס"ר מפוזרים בכל הרחובות ולא יזדמן שילכו כולם ברה"ר אחד וכו' עכ"ל, הרי דכתוב הלשון נהגו הרי שהי' להם מסורה ע"ז וכן כתוב האחיעזר ח"ד ס"ח אודות התיקון עירובין בעיר פריז אף דהי' ס"ר בוקעין כמבואר בתשובה שם, וכן הסכים עצמו החזון איש. וכתב שם בפירוש שלא רצה להזדקק לשאלה זו משום חולשתו ומשו"ה דיבר עם החזון איש, ועוד שהרי התיר משום מחיצת הים וכן משום דהיו המחיצות עומד מרובה על הפרוץ שנעשה ע"י אדם, א"כ זה פסק הלכה בכל הפוסקים ולא שעת הדחק לסמוך עליו הרי דעל עצם התיקון יש מסורה ואין כאן שאלה רק מי שהוא רוצה בהסילוף והשקר.

דהרי כל המקומות הנ"ל מיירי לגבי לתקן לכתחילה.

ומ"ש מה שמפיצים שהדין שס"ר בעיר כולו הוי רה"ר שהוא שיטת הגאון הרב משה פיינשטיין זצ"ל, וכאילו הוא חידושו ושיטת יחיד זה שקר בהחלט עכ"ד. ואני אומר שמי שאומר דהוי זה דעת כל הפוסקים זה שקר בהחלט -א- כתוב הפני יהושע בשבת דף ה' וז"ל ויותר נראה לי וכו' והא דאמרינן בפרק הזורק משה היכן הוי יתיב במחנה לוי' היינו משום דאותן המבואות לא היו בוקעין בהם ס"ר וכו' משום הכי הוצרך לומר דבכל מקום מחנה לוי' גופא רה"ר וכו' עכ"ל, וכך כתב הבית מאיר שם דרק מקום דריסת ס"ר שהיינו מחנה לוי.

ב- וכ"כ המשכנות יעקב סי' קכ"א דף קכ"ה בדעת השו"ע סי' שמ"ה דסבר דצריך שיהי' ס"ר בכל יום דהוי זה כמו במחנה לוי' דרק שם הי' רה"ר אבל בכל מחנה ישראל מבואותיהן לא הי' רה"ר כלל משום שלא היו בוקעין שם ס"ר ולהכי לא משכחת רה"ר בר מחנה לוי' וע"כ הי' שם כרמלית בכל מחני' עכ"ד שם.

ג- וכ"כ בתשובת הרי בשמים מהדורא הי' סי' ע"ג דרה"ר צריך שיהי' הס"ר בוקעין בבת אחת ובמחנה לוי' היו הכל מצוין אצל משה רבינו והי' ס"ר בבת אחת, ולהבי הוי ל"י דין

רה"ר. ד- וכ"כ האשל אברהם מבוטשאטש בסי' שמי"ה
דצריך שיהי' דרך ששם הוי רה"ר דהיינו ס"ר וכל הדרכים
שמתפצלים להצדדים שאין שם רה"ר בוקעין הרי הם
מפולשים לרה"ר והם בכלל הרה"ר עיי"ש. הרי שצריך שיהי'
רה"ר אחד שעוברין ס"ר וכל מה שהו מחובר לה הוי עליהן
דין רה"ר וזה לא נמצא כאן ג"כ, גם אם מצרפין המכונית
וק"ל

ה- וכ"כ המהרש"ם בחלק ט' סי' ח' לגבי ניו יורק דאין בו
ס"ר תוך המבואות במזרח העיר שאנו דנין עליהן, אי"כ לא
אמרינן דאתו רבים ומטלין המחיצות בידי שמים כמו שכתב
תוס' בעירובין כ"ב ב' אף שהיה בהעיר בזמן ההוא קרוב לשני
מליון איש אבל כיון דאותן הרחובות דעשו העירוב לא היו
עוברין בו ס"ר וכן הסכים הגאון מפרעמישלא ז"ל והגאון רבי
משה נחום ירושלמסקי ז"ל,

ו- וכ"כ החזו"א בסי' ק"ז סק"הו עיי"ש היטיב.
ז- וכ"כ בשו"ת בית אב סי' ה' ענף ב' דגם בעיר גדולה שיש
בה דיוורין כפלים כיוצא מצרים יתכן שלא יהיה לה דין רה"ר
מין התורה אם אין בו מקומון כמו שוקים ורחובות שיעברו
שם ס"ר כאחד.

ח- וכ"כ בשו"ת מהר"י שטייף סי' ס"ח וז"ל ולפי זה בקל יש
לתקון וכו' ומכש"כ העיר ברוקלין (כוונתו לומ"ב המעתיק
שם) שאין כאן ס"ר בוקעין בו ועיי' תיקון זה יהיו אותן
השוקים מבדלות מיותר השוקים שיש בהם דריסת הרגל של
ס"ר שלא יהי' פרוצים וכו' עכ"ל, הרי אף דיש שמועה בשמו
(ומי יודע אם זה בכלל אמת) שאמר דאסור לצאת בתכשיטיין
ברה"ר אף אם זה אמת אבל זה לשיטתו דהיינו להוציא
תכשיטים ברה"ר מחשש רה"ר דאורייתא אבל אם עשו עירוב
על אותן השוקים שיהו מובדלת מיותר השוקים שיש בהם
דריסת הרגל מס"ר שפיר מהני התיקון, והשמועה הנ"ל הוי
בלא תיקון עירוב וק"ל.

ט- ועי' בספר חבלים בנעימים אורח חיים סי' י"ד שכתב ע"ד
השואל בתשו' בית אפרים או"ח סי' כ"ו דס"ר אין הכונה
שיכנסו ס"ר אלא שיהא מוכן ומופקר ומתוקן לכך לשם
אנשים מכל העולם, אבל בית אפרים דחה זה וכתב אף אם
ירבה כל היום מוכן מופקר ומתוקן אין שומעין לו להוציא
דברי רש"י מפשטן ואם אין מצוי שיעברו ס"ר ביום אחד אף
אם בהמשך הימים רבים ס"ר אינו רה"ר וכו' וכתב דבתש'
המהרש"ם ח"ג סו"ס קפ"ח כתב דמדברי הפוסקים לא נראה
כן אלא בעי' ס"ר ביחד וכ"כ בדברי מלכיאל ח"ג סי' י"ח דעיר
שיש הרבה רחובות הלא אין כל בני העיר מהלכין בכל
הרחובות, וא"כ אין בוקעין בה ס"ר וכ"כ בחלק ד' סו"ס ג'

דאפילו בכרכים גדולים מאוד לא חששו למה שיש שם ס״ר
כאחד כי הס״ר מפורזים בכל הרחובות ולא יזדמן כלל שילכו
כולם ברה״ר אחד עכ״ד. הרי בהוא ז״ל למד בדעת הדברי
מלכיאל כפשוטו דצריך שיהא כל הס״ר ברה״ר אחד ולא
מצטרפין כל העיר ולא כתב שזה רק לסניף ועי' בספר ערוך
השולחן סי' שמ״ה אות כ״ו ודו״ק,
י- ועי' בספר תיו יהושע [שהרב המחבר של ספר תיו יהושע,
הראה את חיבורו לגדולי ירושלים וגם להגר״ח מברלין ז״ל,
וכולם הסכימו לדבריו וכמובאר בתחלת חיבורו] באות י״ג
וז״ל הנה רובם ככולם מגדולי הפוסקים שבדור האחרון העלו
להלכה כדעת הבה״ג, והסמ״ג, וסמ״ק, וספר התרומות,
ורבינו מאיר, ורוקח, ותוס' במה אשה, והרא״ש פ״ק
דעירובין, ואור זרוע, והטור, רבינו ירוחם, אשר כולם כאחד
ענו ואמרו כל שאין ס״ר עוברין בו בכל יום כדגלי מדבר אינו
רה״ר אלא ככרמלית, ומלשונם דבעינן ס״ר יעברון בכל יום
דרך המבוי המפולש ולא סגי אם לפרקים ימצא שבוקעין ס״ר
וכו' עכ״ד

ומש״כ ואין מגדולי האחרונים חולק מפורש על זה ורק שיש
אלו שיודעין ללמוד השו״ע יותר טוב מכל גדולי האחרונים,
באמת זה נורא ואיום הסילוף והשקר בעינינו זה, דהרי כבר
הבאנו מגדולי הפוסקים ומגדולי האחרונים שכתבו מפורש
בזה דס״ר תלוי ברחוב ולא מצטרפין כל העיר, ומש״כ השו״ע
גם זה אין בניגוד לדברי גדולי האחרונים, וכ״ש במישכנות
יעקב שהבאתי לעיל שכתב בדעת השו״ע שס״ר דצריך שיהי
עובין בו בכל יום ומשום דלומדים זה ממחנה לוי' דהיו הולכין
בכל יום אצל משה רבינו ללמוד תורה ורק שם היו בוקעין
הס״ר ושם הי' הרה״ר ולא בכל המחנה, ועוד דהנה בספר
שמש מרפא להגאון רבי שמשון רפאל הירש ז״ל בסי ט' כתב
בדעת השו״ע וז״ל אין ספק וכו' וכן לעניות דעתי ברור שיש
אומרין שמביא הבית יוסף בסופו שכל שאין ס״ר עוברין בכל
יום אין רה״ר קאי על הכל שנכלל תחת רה״ר למעלה עכ״ל
(והיינו דהמחבר כתב רק רחובות דהיינו דהס״ר עוברין
ברחוב ולא כתב שם עיר שרחובותי' רק רחובות).
וכ״כ הגרמ״פ ז״ל באיגרות משה או״ח ח״א סי' קל״ט שכתב
דנראה לנע״ד דבר חדש בדין ס״ר אינו צריך שיעברו הס״ר
באותו רחוב עצמו אלא דסגי שיש בעיר ס״ר ומצטרפין כולם
הנמתאים בכל רחובות שבעיר ואם ביחד יש ס״ר איכא רה״ר
דאורייתא בכל הרחובות שבעיר, וכן משמע מרש״י עירובין
ד״ו, אבל בש״ע לא משמע כן עיי״ש הרי שכתב שדחוק הוא
לפרש כן בש״ע דקאי על העיר.

ומ"ש דפשוטות השו"ע פסקו דאתי רבים ומבטלי מחיצה וא"כ שיטת החת"ס בית שלמה ומהרש"ם ודומיהן שפסקו דלא אתו רבים ומבטלים מחיצתא, אינו דעת רוב האחרונים כיון שהוא נגד המחבר וכו' עכ"ד. באמת הוא נורא ואיום הסילוף והשקר בענין זה, דהנה המשכנות יעקב בס' קכ"א והבית אפרים סי' כ"ו דנו בשיטת המחבר אי אתו רבים ומבטלי מחיצות או לא, ובבית אפרים דף מ"ב ע"ד כתב בדעת השו"ע דלא אתו רבים ומבטלי מחצות ממה שכתב המחבר בס' שמ"ה סעי' ז' איזה רה"ר רחובות ושוקים הרחבים ט"ז אמה אם הם מפולשים משער לשער הוי רה"ר וקשה דהרי ברחובות ובשוקים דהוי זה פלטיא והוי זה רה"ר אף דאין עוברין בה ובפלטיא אינו צריך שיהא מפולש משער לשער, וכתב שאפשר לומר דדברי השו"ע דבעינן מפולשים משער לשער הוא אף אם קיי"ל כר"י שאתו רבים ומבטלי מחיצתא כיון דאם אין הפירצה מפולש זה כנגד אז לא אתי רבים ומבטלי מחיצתא, וכתב שם דכל מחיצה בפני עצמה נתבטל ע"י בקיעת הרבים ואף שאינו מפולש זה כנגד זה וצ"ע עד כן דבריו,

ובדף מ' ע"ב שם כתב בדעת הש"ע סי' שס"ג סעי' ג' דמבוי שנפרץ במלואו לחצר, דחצר מותרת ואפילו דבוקעו בה רבים, והש"ע ס"ל דלא אתו רבים ומבטל מחיצות, עיי"ש, דסבר שכן הוא העיקר דלא אתי רבים ומבטלי מחיצה, אף דיש דס' בדעת הש"ע דאמרין דאתי רבים ומבטל מחיצות י"ל דהגאונים פוסקי וגדולי הדורות (וכל החולק עליהם כחולק על השכינה) רובם ככולם ממש סוברים דלא אתו רבים ומבטלי מחיצה,

ה"ה החכם צבי סי' ל"ז, שאילת יעבי"ץ סי' ז', כנסת יחזקאל סי' ו', מים רבים להרב רפאל מילדולה ז"ל סי' ל"ד וסי' ל"ח, חתם סופר סי' פ"ט, בית אפרים שם, תשובה מאהבה סי' קכ"ח, הגרש"ק בתשובות ובחרת בחיים סי' קי"ג, אבני נזר סי' רס"ו, מהרש"ם ח"ט סי' ח"י וחלק א' סי' קס"ב, דברי מלכיאל ח"ג סי' י"ד, בית שלמה סי' נ"א, ערוך השולחן ריש סי' רס"ד, הגאון רבי מאיר אריק ז"ל בתשובת אמרי יושר ח"א סי' ק"ב, אחיעזר ח"ד סי' ח', חזון איש סי' ק"ז סק"ד, הגר"ח ברלין ז"ל בספר תיקון שבת בתשובה שם, הצמח צדק בחידושי שבת דף ק', ועוד הרבה אחרונים,

ואם כן יש לומר שהם סוברים כמו שכתב רבינו הבית אפרים בד"ת מרן בש"ע, ולא דכל הגדולי עולם חולקים חס ושלוס על הש"ע ומה שכתב דגם המגן אברהם סבר דאתי רבים ומבטלי מחיצה עיין במג"א סי' שס"ג סק"מ דסבר דלא אתי רבים

ומבטלי מחיצה במחיצה בידי אדם וגם המשכנ"י שם בדף כק"ג כתב שכן היא דעת המג"א וא"כ כל הגדולי האחרוני הנ"ל כתבו מפורש דקיי"ל כרבנן דלא אתו רבים ומבטלי מחיצות ולא כתב שום אחד מהם דצריך להחמיר בזה להשיטות הראשונים דסבר דאתי רבים ומבטלי מחיצה דגם ברבותינו הראשונים, יש יותר מעשר דסוברין דלא אתי רבים ומבטלי מחיצתא, ומש"כ אחד שם בקובץ הנ"ל דכיון דאינו מפורש בשום אחד מהראשונים דלא אתי רבים ומבטלי מחיצות אין אנו צריכים להשגיח על מה שכתוב באחרונים בזה, זה חוצפה גדולה עד מאוד.

דהרי זה סילוף נורא ואיום דהרי הרבה מרבותינו הראשונים כתבו בזה הדבר מפורש וכל אשר עיניי לן ומבקש האמת בלבבו יבין את זה עד שכתב בפסקי רי"ד בשבת דף ו' דהלכה כרבנן שהם הרבים.

דאפילו אם היו זה נראה דמשמע דאתי רבים ומבטלי מחיצות, זה הוא מה שנראה לענינו, אבל הגדולי הדורות והפוסקים כולם ממש ענו ואמרו דקיי"ל כרבנן דלא אתי רבים ומבטלי מחיצות והיו יודעים ללמוד דברי רבותינו הראשונים ז"ל ולדייק בדבריהם יותר מהמשיג עליהם, עד שכולם האחרונים הנזכר לא עלו על דעתם להביא דברי השי"ע דסבר דאתי רבים ומבטלי מחיצות ולא רק שלא הביא דעת השי"ע רק כתבו דקיי"ל כרבנן ולא ציין שהשי"ע חולק עליהם, רק הם סברו דלא כן,

ובדבר שפסקו השי"ע לא נגעו בהם אפילו בקוצו של י' ולומר ההיפך רק י"ל דהם סוברים כדעת הבית אפרים בשי"ע היו להם תירוץ אחר.

ומה שהביא ממ"ש בחכמת שלמה לדין דס"ר דתלוי בעיר עיין שם בסי' שס"ג ויראה דאין זה ראי' כלל וכלל דשם מיירי אם יש פרצה דנקעו בו רבים אם צריך שיהי' ס"ר ממש להיות מבטל המחיצה ואינו מיירי שם בדין רה"ר כלל, אבל אם עברו רבים דרך הפירצה אף דלא עברו ס"ר כתב הח"ש כיון דיש ס"ר בעיר ובאותו התל בקעו בו רבים הרי הוי זה רבים ומבטלי המחיצה אבל לא זה מיירי לדין תורת רה"ר שכתב בסי' שמ"ה דצריך ס"ר רק דס' דמה שכתב המג"א דצריך רבים של ס"ר לבטל את המחיצה יכול לצרף גם העיר עיי"ש.

ומש"כ שס"ר תלוי בעיר ממה שכתב המהרש"ם שכתב עיר שס"ר הנה המעין בתשי' המהרש"ם בח"ג סי' קפ"ח מיירי שם לגבי מסילת הברזל ההולך מעיר לעיר, א"כ הוי ס"ר עוברים דרך העיר עיי' מסילת הברזל ולא כתוב שום דבר שס"ר תלוי בעיר, וכ"כ בדעת הבית אפרים וזה פשוט.

ומש"כ שהגאון האחיעזר התיר העיר פאריז, כי שם הי' שעת הדחק נורא ונשאו כולם בלא עירוב עכ"ד ראשית כתב דברי חלומות בהלא אין זכר לדבריו בשום מקום, והוציא שם רע על עיר גדולה של יהודים כשרים. ובחלק ההלכה הרי כתב בתשובה מפורש דכיון דהוי בעיר פאריז ג' מחיצות מן התורה אף דהרי יש בה הרבה מחיצות אין זה אסור מן התורה כיון שהעומד מרובה על הפרוץ ואינו אסור רק מדרבנן דכל פירצה שהוא יותר מעשר. א"כ לא הוי עיר פאריז רה"ר מן התורה לכ"ע הרי דכתבו דהוי זה לכ"ע

א-דהרי יש שם מחיצות ומקום שהוא מוקף מחיצות אפילו ברה"ר גמורה הוי רה"י כמו דאיתא בתוס' עירובין דף ו' ע"ב ד"ה והאמר, וכ"כ הריטב"א והר"ן שם בדף כ"ב והטור סי' ס"ג ועוד.

ב- דאף דהוי שם כמה פירצות אין זה אוסרה מן התורה כיון דהוי עומד מרובה על הפרוץ ורק מדרבנן אסור כל פירצה כמו שכתוב בבית אפרים סי' כ"ו בית שלמה סי' נ"א פרי מגדים סי' ש"ג ס"ק א' ומשנה ברורה בביאור הלכה סי' שס"ב סעי' ו' ערוך השולחן סי' שס"ד סעי' כ"ו וחזון איש סי' ק"ז ועוד, א"כ זה אינו שעת הדחק דהרי גדולי הפוסקים סמכו ע"ז הלכה למעשה אף דאין מה להשיב על האחיעזר דהרי העלו כן הלכה למעשה אף במקום דה"י רה"ר מן התורה, אבל חס ושלום לסלף דברי הגאון ז"ל וזה נורא ואיום וכלשון החכם צבי סי' ל"ז לגבי להתיר עיר אינגלטירה אם יש מחיצות בידי אדם סביב העיר דהיו בה כמה פלטיאות אף דהיו בהם אולי ס"ר כתב להשואל וז"ל ואני אומר אם התורה אמרה כך תבטל ומה בכך דהיינו אם הוי מוקפת מחיצה בידי אדם ואין שם רה"ר עליה" עכ"ל, וכ"כ לגבי מה שכתב האחיעזר אף דקשה לשבר האוזן בזה אבל חס ושלום לסלף וזה דרכי כמה וכמה מהאוסרים אף אם אין להם מה להשיב על אחד מתשובות גדולי עולם אומרים דהוי זה שקר או דהוי זה מזויף או סילוף, כמה רחוק זה מן האמת, ויש להעתיק כאן לשון מרן החזון איש בתשובה וכתבים סי' ק"ב דלגבי פירצה יותר מעשר דהוי רק מדרבנן וז"ל ואין כאן מקום כל כך לדקדק בראיות אלא להתחשב עם המבט הכללי וכדומה שהגאון המשכנ"י ה"י הראשון להסתפק בזה ובאחד ממכתביו הזכיר כן בשם הפרי מגדים דיתר מעשר דרבנן עכ"ל, הרי שהוי זה לכ"ע ולא התיר עיר פאריז משום שעת הדחק, וכן י"ל לגבי הדין דלא אתי רבים ומבטלי מחיצות דכל רבותינו האחרונים ופוסקי הדורות פסקו כרבנן דלא אתי רבים ומטלי מחיצות א"כ צריך להתחשב על המבט הכללי בזה

והנה בספר לבוש מרדכי סי' ד' להגאון מו"ה משה מרדכי עפשטיין ז"ל אב"ד סלבודקה הי' לו ספק איך פסקין להלכה כמו שכתב שם אות ד' וז"ל מעתה שפיר ניהא מה שאבותינו השדלו תמיד לעשות עירובין עיי' צורת הפתח משום דלגבי דאורייתא הרי יש כאן ס"ס ספק אם ההלכה כהרמב"ם דלא אתי רבים ומבטלי מחיצתא ומועיל צורת הפתח מדאורייתא או כהרא"ש דאתי רבים ומבטלי מחיצתא ואז אין מועיל צורת הפתח אף מן התורה, ואת"ל הלכה כהרא"ש דאתי רבים ומבטלי מחיצתא דלמא הלכה כהניך רבותא דסבירא לי' דרבים לא מיקרי אלא אם עתה בוקעין בו ס"ר ולא חשוב צירוף הרבים שאיננו פה ולגבי דרבנן הוי חד ספק היינו אם הלכה דרה"ר הוי בלא בקיעת ס"ר אין מועיל צורת הפתח ואם בעי דוקא בקיעת ס"ר עתה מועיל צורת הפתח עכ"ד.
מבואר מזה

א- דאבותנו השתדלו תמיד לעשות עירובין עיי' צורת הפתח וכלשונו בתחילת התשובה שם וז"ל השתדלו בכל יכלתם לעשות עירוב עיי' צורת הפתח ובוודאי נעשה תמיד בהשתדלות הגאונים שישבו על כסאות הרבנות ועי"כ אם בדורות שעברו שלא הי' הפרוץ מרובה כ"כ עשו תקנה זאת ומכ"ש בעונתינו הרבים אשר הפרצה גברה. בודאי צריך להשתדל עכ"ל, הרי דכל המקומות השתדלו לעשות עירוב עיי' צורת הפתח גם במקומות דהיו בהם ס"ר וכמוש"כ הדברי מלכיאל שהובא לעיל, שכתב גי"כ הלשון דנהגו ושפיר יש מסורה עיי' ולא כהמשיג.

ב- דהוי ס"ס איך לפסוק אם לפסוק דאתי רבים ומבטל מחיצה או לא, ולא דהשיע פסק דאתי רבים ומבטל מחיצה דאם זה הכרעת השיע אין כאן ס"ס ואי"כ שפיר השתדלו אבותינו לעשות עירובין עיי' צורת הפתח וק"ל.

ועוד דגם להסוברים דאתי רבים ומבטלי מחיצתא הוי רק אם בקעו במחיצות עצמן כמו שכתב הרמב"ן ריש פרק עו"פ וריטב"א בעירובין כ"ב וכ"ש בתשוי' בית שלמה סי' נ"א ותזון איש סי' מ"ד ס"ק י"ב ובסי' מ"ג ס"ק א' כתב וז"ל אבל רבים הסובבים בשווקים וברחובות תוך המחיצות לא מבטלי מחיצות לעולם וכו' עכ"ל וכ"כ כתוב עוד גדולי האחרונים ז"ל בזה, ובמ"א ס"ס ש"ג כתב דלבטל מחיצות צריך להיות ס"ר דלא מקרי רבים פחות מס"ר ובתשוי' בית שלמה סי' מ"ג העיד דכמה גדולי הדור שלפנינו סומכו על דעת המג"א הנ"ל